

Βρυξέλλες, 2.6.2021
COM(2021) 272 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Δέκατη πέμπτη ετήσια έκθεση του 2020 σχετικά με την υλοποίηση της ενωσιακής
βοήθειας δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου, της
27ης Φεβρουαρίου 2006, για τη σύσταση μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για την
προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Δέκατη πέμπτη ετήσια έκθεση του 2020 σχετικά με την υλοποίηση της ενωσιακής
βοήθειας δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου, της
27ης Φεβρουαρίου 2006, για τη σύσταση μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για την
προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου¹ (στο εξής: κανονισμός για τη βοήθεια) αποτελεί τη βάση για την παροχή βοήθειας προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα και απαιτεί την υποβολή ετήσιας έκθεσης προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Από το 2006 έως το τέλος του 2020 είχε προγραμματιστεί ποσό ύψους 592 εκατ. EUR για την υλοποίηση δράσεων βάσει του κανονισμού για τη βοήθεια. Το ποσό που δεσμεύτηκε τον Ιούλιο του 2020 (Μέρος Ι) και τον Σεπτέμβριο του 2020 (Μέρος ΙΙ) για το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του 2020 ήταν 36,6 εκατομμύρια EUR² συνολικά. Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (στο εξής: ΠΔΠ) για την περίοδο 2014-2020 έχει προσφέρει πολυετή προοπτική στο πρόγραμμα και προβλέπει σταθερή, ετήσια χρηματοδότηση. Το πρόγραμμα βοήθειας έχει, ωστόσο, προσωρινό χαρακτήρα, αφού στόχος του είναι να διευκολύνει την επανένωση της Κύπρου, και τόσο ο κανονισμός για τη βοήθεια όσο και ο κανονισμός αριθ. 1311/2013 του Συμβουλίου³ για τον καθορισμό του ΠΔΠ έχουν επιτρέψει την αναθεώρησή του σε περίπτωση επανένωσης.

3. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το πρόγραμμα υλοποιείται στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας όπου η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί πραγματικό έλεγχο και όπου η εφαρμογή του κεκτημένου έχει ανασταλεί προσωρινά κατ' εφαρμογή του πρωτοκόλλου 10 της Συνθήκης προσχώρησης. Η βοήθεια υλοποιείται με καθεστώς άμεσης και έμμεσης διαχείρισης.

Η Επιτροπή λειτουργεί σε ενιαίο πολιτικό, νομικό και διπλωματικό πλαίσιο. Για να μπορέσει η Επιτροπή να υλοποιήσει το πρόγραμμα με βάση τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, απαιτούνται ορισμένες *ad hoc* ρυθμίσεις. Υπό κανονικές συνθήκες, τα προγράμματα βοήθειας που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ περιλαμβάνουν συμφωνίες με τη δικαιούχο κυβέρνηση που προσδιορίζουν το νομικό πλαίσιο για την υλοποίηση της βοήθειας. Τέτοιου είδους συμφωνίες δεν μπορούν να συναφθούν σχετικά με τη βοήθεια προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Η διαχείριση και ο μετριασμός του εγγενούς κινδύνου είναι μέρος της ευθύνης της Επιτροπής, ενώ τα μέτρα που εγκρίνονται περιλαμβάνουν εντατική παρακολούθηση των συμβάσεων και παροχή υποστήριξης προς τους δικαιούχους, αναθεωρημένους όρους πληρωμής και προσεκτική προσέγγιση όσον αφορά τη χρήση τραπεζικών εγγυήσεων. Η βοήθεια περιλαμβάνει στήριξη με τη μορφή σημαντικού ποσού επιχορηγήσεων, για την οποία απαιτείται διαχείριση με εντατική χρήση πόρων.

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2006, για τη σύσταση μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας και για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2667/2000 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ανασυγκρότησης (ΕΕ L 65 της 7.3.2006, σ. 5).

² Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με την έγκριση προγράμματος δράσης για την τουρκοκυπριακή κοινότητα για το έτος 2020 (Μέρος Ι) [C(2020) 4008] και εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 25ης Αυγούστου 2020, σχετικά με την έγκριση προγράμματος δράσης για την τουρκοκυπριακή κοινότητα για το έτος 2020 (Μέρος ΙΙ) [C(2020) 5698].

³ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1311/2013 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 884).

Για να εξασφαλιστεί ο αντίκτυπος, η τουρκοκυπριακή κοινότητα πρέπει να μετέχει πλήρως στην προετοιμασία της σταδιακής εφαρμογής του κεκτημένου μετά τη διευθέτηση.

Η ομάδα διαχείρισης του προγράμματος δραστηριοποιείται μέσω του Γραφείου Υποστήριξης του Προγράμματος της ΕΕ (EUPSO) στο βόρειο τμήμα της Λευκωσίας. Η αντιπροσωπεία της Επιτροπής στην Κύπρο διοργανώνει επίσης συναντήσεις, σεμινάρια και συνεντεύξεις Τύπου και επικοινωνεί με το κυπριακό κοινό σε όλο το νησί, μεταξύ άλλων σχετικά με το πρόγραμμα βοήθειας. Επιπλέον, το «Info-point» της ΕΕ, το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας, εκτελεί μια σειρά από δράσεις επικοινωνίας και προβολής για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές, τις προτεραιότητες και τις δράσεις της ΕΕ για τη στήριξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας και για την προώθηση του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

4. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

4.1. Γενική επισκόπηση

Η Επιτροπή εξακολουθεί να εφαρμόζει τον κανονισμό για τη βοήθεια, με γενικότερο στόχο τη στήριξη της επανένωσης. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να προσαρμόσει το πρόγραμμα σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας στο πλαίσιο των συνομιλιών διευθέτησης.

Οι δράσεις κατά το 2020 περιλάμβαναν τη συνέχιση ορισμένων καθιερωμένων και επιτυχημένων έργων, όπως είναι οι υποτροφίες της ΕΕ και τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης για τη στήριξη της Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά (στο εξής: ΤΕΠΚ) και της Διερευνητικής Επιτροπής για τους Αγνοούμενους (στο εξής: ΔΕΑ). Ειδικός μηχανισμός εξακολούθησε να χρηματοδοτεί τις πρωτοβουλίες των δικαιοδικών τεχνικών επιτροπών.

Η στήριξη των επιχορηγήσεων εξακολουθεί να αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του προγράμματος. Η παροχή βοήθειας σε βασικούς οικονομικούς τομείς, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τη διευθέτηση, ενισχύθηκε μέσω έργων για την υποστήριξη του ιδιωτικού τομέα και των αγροτικών περιοχών, καθώς και για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων. Συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για την επίτευξη απτών βελτιώσεων στους τομείς της εκρίζωσης νοσημάτων των ζώων και της ασφάλειας των τροφίμων.

Εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά κενά όσον αφορά την ικανότητα των δικαιούχων να εφαρμόσουν αποτελεσματικά το κεκτημένο κατόπιν συνολικής διευθέτησης, ενώ η έγκριση πολλών νομοθετικών κειμένων παραμένει εκκρεμής. Ωστόσο, η τουρκοκυπριακή κοινότητα εξακολούθησε να σημειώνει σημαντική πρόοδο σε πολλούς τομείς και κατανόησε καλύτερα τις προκλήσεις που συνδέονται με την εφαρμογή των εναρμονισμένων με τα πρότυπα της ΕΕ νομικών κειμένων.

Ένα ζήτημα που εξακολουθεί να εκκρεμεί είναι η κατασκευή του δικτύου αποχέτευσης της Αμμοχώστου, για το οποίο η σχετική σύμβαση λύθηκε τον Δεκέμβριο του 2013 από την Επιτροπή. Η διαφωνία με τον πρώην εργολάβο έχει παραπεμφθεί σε διαιτησία και η διαδικασία εξακολουθεί να εκκρεμεί. Παράλληλα, υπεγράφη σύμβαση για τις σχετικές διορθωτικές εργασίες, οι οποίες όμως δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη.

Η υλοποίηση του προγράμματος βοήθειας δοκιμάστηκε από την έξαρση της πανδημίας COVID-19. Η Επιτροπή φρόντισε το πρόγραμμα να φέρει αποτελέσματα

παρά τις περιστάσεις και έθεσε σε εφαρμογή μέτρα μετριασμού για τη διασφάλιση της συνέχισης των έργων. Το πιο σημαντικό ήταν ότι υπήρξε άμεση κινητοποίηση για δέσμη μέτρων έκτακτης ανάγκης με τα οποία παρασχέθηκαν τα πλέον επείγοντα ιατρικά εφόδια, οικονομική στήριξη σε πολύ μικρές επιχειρήσεις και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και συμβουλές από ειδικούς στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Στο τέλος του έτους ήταν σε ισχύ 194 συμβάσεις στο πλαίσιο του προγράμματος.

4.2. Πρόοδος ανά στόχο

Ο συνολικός στόχος του προγράμματος βοήθειας είναι να διευκολύνει την επανένωση της Κύπρου ενθαρρύνοντας την οικονομική ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική ενοποίηση του νησιού, στη βελτίωση των επαφών τόσο μεταξύ των δύο κοινοτήτων όσο και με την ΕΕ και στην προετοιμασία για την υιοθέτηση του κεκτημένου.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν το 2020 για την επίτευξη καθενός από τους στόχους του κανονισμού για τη βοήθεια.

4.2.1. Στόχος 1: Ανάπτυξη και αναδιάρθρωση υποδομών

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (στο εξής: UNDP) συνέχισε να εφαρμόζει τον «μηχανισμό τοπικών υποδομών» (στο εξής: LIF) με βάση τις τρέχουσες συμφωνίες συνεισφοράς με την Επιτροπή που υπεγράφησαν για ποσό ύψους 23,4 εκατ. EUR. Ο μηχανισμός παρέχει υποστήριξη για την προετοιμασία και την υλοποίηση σχετικών επενδύσεων σε τοπικές υποδομές. Πέραν των δώδεκα σημαντικών έργων που προχώρησαν στο πλαίσιο του LIF, το 2020 ολοκληρώθηκε επίσης η βελτιστοποιημένη δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για τις τοπικές κοινότητες, με αποτέλεσμα την προσθήκη πέντε δυνητικών έργων στη σειρά έργων του LIF.

Το δικοινοτικό έργο της ΕΕ για την αποκατάσταση του Πεδιαίου ποταμού, που αποσκοπεί να φέρει κοντά τις κυπριακές κοινότητες μέσω δραστηριοτήτων αναψυχής, έφτασε στο στάδιο λεπτομερούς σχεδιασμού.

Στον τομέα των υδάτων, συνεχίστηκαν τα έργα για την κατασκευή του νέου αγωγού μεταφοράς λυμάτων βόρειας Λευκωσίας (NNTS). Πρόκειται για την κατασκευή αποχετευτικών αγωγών μήκους 13 χιλιομέτρων με σκοπό τη μεταφορά λυμάτων από την περιοχή της Λευκωσίας στον δικοινοτικό σταθμό επεξεργασίας λυμάτων (στο εξής: ΣΕΛ) Λευκωσίας, ο οποίος αποτελεί έργο που χρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ και ολοκληρώθηκε το 2013. Παρά την τρίμηνη αναστολή των έργων εξαιτίας των περιορισμών λόγω της νόσου COVID-19, το έργο προχώρησε με την εγκατάσταση περίπου 80 % του αγωγού και με τα αντλιοστάσια που είναι υπό κατασκευή.

Τα έργα για την κατασκευή συστήματος άρδευσης που θα επαναχρησιμοποιεί τα επεξεργασμένα λύματα του ΣΕΛ Μόρφου ολοκληρώθηκαν τον Μάρτιο του 2020. Επιπλέον, οριστικοποιήθηκαν ο λεπτομερής σχεδιασμός και ο σχετικός φάκελος της πρόσκλησης υποβολής προσφορών για την επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων και της ιλύος που προέρχονται από τον νέο ΣΕΛ Λευκωσίας.

Η σύμβαση έργων και η σχετική σύμβαση υπηρεσιών επίβλεψης για τις διορθωτικές/επισκευαστικές εργασίες στα αποχετευτικά δίκτυα της Αμμοχώστου υπεγράφησαν τον Μάρτιο του 2019, ωστόσο τα έργα δεν έχουν ξεκινήσει ακόμα. Το επιμελητήριο μηχανικών και αρχιτεκτόνων χορήγησε τη «θεώρηση σχεδιασμού» στις αρχές του 2021.

Παρά την πανδημία COVID-19, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στις δύο τροποποιηθείσες συμβάσεις έργων για την επέκταση χώρου υγειονομικής ταφής και τον σταθμό απαερίωσης χώρου υγειονομικής ταφής, οι οποίες επί του παρόντος αντιστοιχούν σε επένδυση που υπερβαίνει τα 4,5 εκατ. EUR στον τομέα της διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Με τις τροποποιήσεις αυτές παρέχεται η δυνατότητα για παραγωγή έως 0,8 MW ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (συλλογή, επεξεργασία και καύση αερίων από χώρους υγειονομικής ταφής). Η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται διασφαλίζει τη βιώσιμη επεξεργασία των λυμάτων του χώρου υγειονομικής ταφής (στραγγίσματα) από τη νέα εγκατάσταση επεξεργασίας που έχει τεθεί σε λειτουργία, η οποία διαφορετικά θα επιβάρυνε τον τελικό δικαιούχο με δυσβάστακτο λειτουργικό κόστος.

Η σύμβαση υπηρεσιών για την ανάπτυξη ικανοτήτων εισήγαγε τις αρχές της κυκλικής οικονομίας στις πρακτικές διαχείρισης των αποβλήτων στις τοπικές κοινότητες. Αξιοποιώντας τη δυναμική που δημιουργήθηκε με την έγκριση από τον δικαιούχο του νομικού κειμένου που προωθεί η ΕΕ για τα απορρίμματα συσκευασίας, έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η ίδρυση της πρώτης «μη κερδοσκοπικής» οργάνωσης ευθύνης των παραγωγών για την ανακύκλωση των απορριμμάτων συσκευασίας.

Σύμφωνα με το ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης στερεών αποβλήτων που χρηματοδοτείται από την ΕΕ, οι επιχορηγήσεις που στηρίζουν οκτώ τοπικές κοινότητες για τη βελτίωση των υποδομών που διαθέτουν όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων είναι στην τελική φάση υλοποίησης. Στο πλαίσιο του ίδιου προγράμματος επιχορηγήσεων κατασκευάστηκε στη Λευκωσία καταφύγιο για τη φιλοξενία θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.

Η τοπική τεχνική ικανότητα για την παρακολούθηση της ποιότητας του περιβάλλοντος βελτιώνεται μέσω της ανακαίνισης του δικτύου παρακολούθησης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα και της ίδρυσης εργαστηρίου αναφοράς για την ποιότητα του αέρα και των καυσίμων.

Η παροχή τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή προγράμματος ενεργειακής απόδοσης στα σχολεία ολοκληρώθηκε στο τέλος του 2020. Στο πλαίσιο της παρέμβασης αναλύθηκαν βελτιωτικά μέτρα για την ενεργειακή απόδοση 10 πιλοτικών σχολείων, όπως η αντικατάσταση παραθύρων, επισκευές στα κελύφη των κτιρίων και η αναβάθμιση των συστημάτων φωτισμού, θέρμανσης και ψύξης. Οι εν λόγω βελτιώσεις αναλύθηκαν επίσης όσον αφορά τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας, λαμβανομένων υπόψη των τοπικών οικονομικών παραγόντων. Τα πορίσματα της μελέτης θα χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση της καταλληλότητας μελλοντικών παρεμβάσεων.

4.2.2. *Στόχος 2: Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης*

Με το πρόγραμμα βοήθειας κινητοποιήθηκαν κονδύλια για να καλυφθούν οι πλέον επείγουσες ανάγκες που εντοπίστηκαν στον τομέα της υγείας με στόχο την καταπολέμηση της πανδημίας COVID-19. Η δέσμη μέτρων περιλάμβανε μέσα ατομικής προστασίας, ιατροτεχνολογικά προϊόντα για εργαστήρια, διαγνωστικά κιτ και αναπνευστήρες. Επιπλέον, υπήρξε κινητοποίηση για δέσμη οικονομικών μέτρων έκτακτης ανάγκης αξίας 11 εκατ. EUR για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας.

Διευρύνθηκε σημαντικά το έργο «Καινοτόμος Επιχειρηματικότητα και Διάλογος», το οποίο υλοποιήθηκε με τον φορέα Northern Ireland Cooperation Overseas (στο

εξής: NI-CO). Η συνολική δημοσιονομική δέσμευση ανέρχεται επί του παρόντος σε 16,6 εκατ. EUR, ενώ προστέθηκε μια νέα συνιστώσα με τίτλο «Διατήρηση και Δημιουργία Θέσεων Απασχόλησης» για την αντιμετώπιση των δυσμενών οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Έκτακτη στήριξη ύψους 3 εκατ. EUR χορηγήθηκε σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις που έκλεισαν κατά τη διάρκεια της απαγόρευσης κυκλοφορίας για να μπορέσουν να ανανεώσουν τα αποθέματά τους και να καλύψουν άλλες ad hoc αναγκαίες δαπάνες προκειμένου να αρχίσουν εκ νέου τη λειτουργία τους.

Στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης, παρατάθηκε η σύμβαση παροχής τεχνικής βοήθειας μέσω των υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Το έργο στηρίζει τη στρατηγική του συστήματος υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στους δικαιούχους της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων «Επενδύσεις στη γεωργία» (Αγροτική ανάπτυξη IV). Η πρόσκληση ολοκληρώθηκε το 2020 και η Επιτροπή υπέγραψε 55 συμβάσεις επιχορήγησης αξίας 4,3 εκατ. EUR με σκοπό την ενίσχυση της αξιακής αλυσίδας της γεωργίας.

Στις αρχές του 2020, στο πλαίσιο του έργου παροχής τεχνικής βοήθειας για την ενίσχυση των ικανοτήτων των ειδικών κτηνιάτρων όσον αφορά την πρόληψη, τον έλεγχο και την εκρίζωση των νοσημάτων των ζώων, ολοκληρώθηκε η δεύτερη μεγάλης κλίμακας σειρά δειγματοληψιών και δοκιμών σε ζώα για νόσους προτεραιότητας (βρουκέλλωση, φυματίωση). Έγινε δειγματοληψία σε περισσότερα από 300 000 ζώα (βοοειδή και αιγοπρόβατα) και πραγματοποιήθηκαν 383 000 δοκιμές για την ανίχνευση μολυσμένων ζώων και την απομάκρυνσή τους από τις εκμεταλλεύσεις. Κατά συνέπεια, ο επιπολασμός της βρουκέλλωσης στην τουρκοκυπριακή κοινότητα σημειώνει μείωση.

Η Επιτροπή εξασφάλισε εργαστηριακές δοκιμές και αναλώσιμα για κτηνιατρική χρήση και κίνησε διαδικασία σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, όπως υπηρεσίες δειγματοληψίας και δοκιμής σε ζώα. Η εν λόγω στήριξη ανέρχεται σε περίπου 1 εκατ. EUR και αποσκοπεί να συμβάλει περαιτέρω στην ανίχνευση και την εξάλειψη των νοσημάτων προτεραιότητας των ζώων. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε η προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού αξίας περίπου 500 000 EUR για τη διεύρυνση του πεδίου και της αξιοπιστίας των δοκιμών στα εργαστήρια τροφίμων και υγείας.

Η στήριξη που παρέχει η ΕΕ συνέβαλε στο να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την πρόσληψη ιδιωτών κτηνιάτρων για την πραγματοποίηση δειγματοληψιών και δοκιμών στα ζώα, καθώς και για άλλα καθήκοντα στον τομέα της δημόσιας υγείας. Ο δικαιούχος ενέκρινε το νομικό κείμενο που προωθεί η ΕΕ το οποίο δίνει τη δυνατότητα σε ιδιώτες κτηνιάτρους να εκτελέσουν τα παραπάνω καθήκοντα.

Το πρόγραμμα εκρίζωσης νοσημάτων ενισχύθηκε με την κατασκευή συστήματος διάθεσης των ζωικών αποβλήτων. Τα κατασκευαστικά έργα ολοκληρώθηκαν στις αρχές του 2020. Η Επιτροπή υποστήριξε επίσης την εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης των ζωικών αποβλήτων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η οικονομικά αποδοτική λειτουργία των εγκαταστάσεων.

Το 2020 ξεκίνησε η διαδικασία σύναψης σύμβασης για την παροχή χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ τεχνικής βοήθειας αξίας 3,2 εκατ. EUR με σκοπό να επιταχυνθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των εναρμονισμένων προτύπων της ΕΕ καθ' όλο το μήκος της αλυσίδας παραγωγής τροφίμων ζωικής προέλευσης.

Στον τομέα της εκπαίδευσης, ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών για το πρόγραμμα «Βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης μέσω μηχανισμού συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης» και ανατέθηκε η σύμβαση. Συνεχίζεται απρόσκοπτα η επιδίωξη του μακροπρόθεσμου στόχου της Επιτροπής να εναρμονιστεί η εκπαίδευση των Τουρκοκυπρίων μαθητών με τη βέλτιστη διεθνή πρακτική.

Μολονότι διακόπηκε από την πανδημία COVID-19, το έργο ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση βρίσκεται σε εξέλιξη, με τη χρήση των αναθεωρημένων επαγγελματικών προτύπων για τις επαγγελματικές δεξιότητες, τα οποία αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου VETLAM II με στόχο την αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών.

Το έργο για την εγκατάσταση επιστημονικών εργαστηρίων σε δημοτικά σχολεία, αξίας 1,1 εκατ. EUR, βρίσκεται επί του παρόντος στην αρχική φάση υλοποίησης μετά από ορισμένες καθυστερήσεις και προβλέπει την εγκατάσταση εργαστηρίων σε 48 σχολεία. Πραγματοποιήθηκε επίσης η προμήθεια ενός κινητού εργαστηρίου με τη μορφή ειδικά εξοπλισμένου λεωφορείου.

Το πρόγραμμα οικονομικής παρακολούθησης της Παγκόσμιας Τράπεζας εξακολούθησε να παρέχει πρόσθετη εις βάθος ανάλυση και τεχνική βοήθεια. Το πρόγραμμα είχε ως επίκεντρο τη δημοσιονομική ανάλυση και τους οικονομικά βιώσιμους διοικητικούς φορείς· τις οικονομικές και εμπορικές επιπτώσεις της επανένωσης· την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και την κοινωνική ένταξη· καθώς και τη μακροοικονομική παρακολούθηση.

4.2.3. *Στόχος 3: Ενθάρρυνση της συμφιλίωσης, μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης και στήριξη της κοινωνίας των πολιτών*

Η ΔΕΑ, η οποία υποστηρίζεται από το πρόγραμμα βοήθειας μέσω συμφωνίας συνεισφοράς με το UNDP, συνέχισε το επιτόπιο και το εργαστηριακό έργο της. Μέχρι το τέλος του 2020, από τους συνολικά 2 002 αγνοούμενους η ΔΕΑ προέβη σε εκταφή 1 188 λειψάνων, εκ των οποίων 994 έχουν ταυτοποιηθεί γενετικά και έχουν επιστραφεί στις οικογένειές τους. Το 2020 η πανδημία και ο εξαιρετικά ζεστός καιρός επιβράδυναν σημαντικά τις εκσκαφές, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τα μέλη της ΔΕΑ να εκπονήσουν νέα στρατηγική για τις εκσκαφές σε περίπτωση απρόβλεπτων γεγονότων.

Τον Δεκέμβριο του 2020 η συμφωνία συνεισφοράς επεκτάθηκε στην παροχή χρηματοδότησης ύψους 2,6 εκατ. EUR για τις εργασίες της ΔΕΑ για το 2021. Συνολικά, κατά την περίοδο 2006-2020, η ΕΕ συνέβαλε με ποσό ύψους άνω των 30 εκατ. EUR, το οποίο ισοδυναμεί με το 75 % της συνολικής χρηματοδότησης που χορηγήθηκε στη ΔΕΑ στο διάστημα αυτό.

Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της δικαιοδικής ΤΕΠΚ παρέμεινε βασικό στοιχείο των δράσεων συμφιλίωσης και οικοδόμησης εμπιστοσύνης που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα βοήθειας, και, σ' αυτό το πλαίσιο, το 2020 ολοκληρώθηκαν 18 έργα. Συνολικά, το πρόγραμμα πολιτιστικής κληρονομιάς έλαβε σχεδόν 20 εκατ. EUR από κονδύλια της ΕΕ, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της προστασίας των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς σε ολόκληρο το νησί. Τα εν λόγω κονδύλια αντιστοιχούν συνολικά σε 79 ολοκληρωμένα έργα και σε 17 έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Ο μηχανισμός για τη στήριξη των δικαιοδικών τεχνικών επιτροπών εξακολούθησε να φέρνει κοντά τις δύο κοινότητες και να επιλύει τις καθημερινές προκλήσεις που

αντιμετωπίζουν οι Κύπριοι. Το 2020 χρηματοδότησε μια μοναδική δράση για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης η οποία διευκολύνει την επιστροφή έργων ζωγραφικής και οπτικοακουστικών αρχείων μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Η έκθεση σειράς έργων ζωγραφικής και οπτικοακουστικού υλικού αποτέλεσε μια πολιτική εκδήλωση υψηλού επιπέδου στην οποία συμμετείχαν οι ηγέτες και των δύο κοινοτήτων. Παρά την πανδημία και το κλείσιμο των σημείων διέλευσης, οι Επιτροπές Πολιτισμού, Περιβάλλοντος, Παιδείας και Υγείας υλοποίησαν μια σειρά από στοχευμένες δραστηριότητες.

Το 2020, μετά την πιλοτική φάση, υπεγράφη νέα συμφωνία με το United World College (στο εξής: UWC) για τη χορήγηση 20 επιπλέον διετών υποτροφιών για το διεθνές απολυτήριο. Στην Κύπρο το UWC θα υλοποιήσει επίσης δραστηριότητες για τη συμμετοχή των νέων στην κοινωνία, καθώς και σύντομο κύκλο μαθημάτων. Ο στόχος είναι η δημιουργία μιας κοινότητας νέων Κυπρίων οι οποίοι θα έχουν την αφοσίωση και τις δεξιότητες να επιτύχουν θετικές αλλαγές στις κοινωνίες τους.

Το πρόγραμμα βοήθειας χρηματοδότησε επίσης το ερευνητικό κέντρο «PRIO Cyprus Centre» για την ενίσχυση του έργου του σχετικά με το «όφελος της ειρήνης» που θα επιτευχθεί με τη συνολική διευθέτηση του Κυπριακού. Στη νέα μελέτη επισημαίνονται τα σημαντικά οφέλη που θα φέρει η επίλυση για τις επιχειρήσεις και εξετάζονται οι ανησυχίες των Κυπρίων όσον αφορά τον οικονομικό αντίκτυπο της διευθέτησης. Η μελέτη δημοσιεύθηκε σε 3 γλώσσες (ελληνική, τουρκική και αγγλική) και παρουσιάστηκε στο ευρύ κοινό και στη διεθνή κοινότητα.

Η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών συνεχίστηκε το 2020. Το έργο Civic Space, που παρέχει τεχνική βοήθεια σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (στο εξής: ΟΚΠ), συνέχισε να αναπτύσσει τις δυνατότητες των ΟΚΠ, να προωθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών και να ενθαρρύνει τη δικτύωση και τις κοινές δράσεις με ελληνοκυπριακές και άλλες ΟΚΠ της ΕΕ. Μέσω του μηχανισμού «Grow Civic», το Civic Space έχει στηρίξει 92 πρωτοβουλίες (22 από τις οποίες το 2020) για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε τομείς όπως η ειρήνη και η συμφιλίωση, η νεολαία, η εκπαίδευση, η υγεία, η τέχνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα ή το περιβάλλον. Στα τέλη του 2020 άρχισε να ισχύει νέα σύμβαση διάρκειας 30 μηνών για το Civic Space.

Το 2020 ήταν σε εξέλιξη η πρόσκληση υποβολής προτάσεων «Κυπριακή Κοινωνία των Πολιτών σε Δράση VII». Για πρώτη φορά διατέθηκαν κονδύλια για μικρότερες ΟΚΠ / ΟΚΠ βάσης σε μια προσπάθεια να διευρυνθεί η εμβέλεια της πρόσκλησης. Τόσο οι επιχορηγήσεις που δόθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης πρόσκλησης όσο και αυτές που δόθηκαν στο πλαίσιο της πρόσκλησης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων βρίσκονται στη φάση υλοποίησης και οι δικαιούχοι εξακολουθούν να συνεργάζονται με τους Ελληνοκύπριους ομολόγους τους.

Στις αρχές του έτους οι πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ προώθησαν και εξασφάλισαν την προσθήκη της εμπορίας ανθρώπων και της ρητορικής μίσους στα τοπικά νομικά κείμενα ως συγκεκριμένων ποινικών αδικημάτων.

4.2.4. *Στόχος 4: Προσέγγιση της τουρκοκυπριακής κοινότητας στην ΕΕ*

Η διαχείριση του προγράμματος υποτροφιών της ΕΕ έχει ανατεθεί στο Βρετανικό Συμβούλιο από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 και εξής. Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός στο πλαίσιο της τελευταίας πρόσκλησης επέτρεψε τη χρηματοδότηση 138 υποτροφιών για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021, από τις οποίες

οι 127 έγιναν δεκτές από τους δικαιούχους. Οι υποτροφίες αυτές υποστηρίζουν φοιτητές κατά το πρώτο έτος των προπτυχιακών σπουδών, μεταπτυχιακούς φοιτητές σε μεταπτυχιακά ή διδακτορικά προγράμματα, καθώς και ερευνητές και επαγγελματίες, για την περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων τους στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Από το 2007 το πρόγραμμα υποτροφιών έχει εξασφαλίσει πρόσβαση σε υποτροφίες σε σχεδόν 1 700 Τουρκοκύπριους φοιτητές και επαγγελματίες. Η κυριότερη δυσκολία αυτής της πρόσκλησης ήταν η έξαρση της πανδημίας κατά το χρονικό διάστημα υποβολής των αιτήσεων και επιλογής, η οποία μετριάστηκε χάρη σε ειδικές ρυθμίσεις στις οποίες προέβη το Βρετανικό Συμβούλιο.

Το «Info-point» της ΕΕ, το οποίο διαχειρίζονται από κοινού το EUPSO και η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, εξασφάλισε σημαντική προβολή για την ΕΕ κατά τη διάρκεια του 2020 προσαρμόζοντας τις δραστηριότητές του σε διαδικτυακές πλατφόρμες. Κάλυψε πάνω από 15 θεματικές ενότητες σχετικές με την ΕΕ, μεταξύ άλλων την εκστρατεία για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία με μια μεγάλης κλίμακας εκστρατεία ενημέρωσης για την ενεργειακή απόδοση. Το «Info-point» της ΕΕ κάλυψε επίσης θέματα όπως τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ, η έμφυλη βία, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και η εμπορία ανθρώπων.

Το «Info-point» της ΕΕ διοργάνωσε 17 εκδηλώσεις, κυρίως διαδικτυακές, μεταξύ άλλων μια μεγάλης κλίμακας εκστρατεία για την Ημέρα της Ευρώπης και 54 επαναλαμβανόμενες εκδηλώσεις, όπως μια σειρά από μουσικές συναυλίες με τίτλο «Μένουμε Σπίτι» κατά τη διάρκεια της περιόδου απαγόρευσης της κυκλοφορίας. Οι εκδηλώσεις αυτές προσέλκυσαν πάνω από 15 000 συμμετέχοντες. Πραγματοποιήθηκε επίσης μια μεγάλης κλίμακας εκστρατεία ενημέρωσης για τη νόσο COVID-19. Τέλος, διανεμήθηκαν 9 ενημερωτικά δελτία και 35 διαδικτυακά ενημερωτικά γραφήματα, ενώ στα τοπικά μέσα ενημέρωσης δημοσιεύτηκαν 157 ειδησεογραφικά άρθρα και προβλήθηκαν 3 τηλεοπτικά σποτ.

Οι επισκέψεις στη σελίδα «Abbilgi» του Facebook επιβεβαιώνουν τη δημοτικότητα των δραστηριοτήτων με πάνω από 2 000 νέους ακολούθους το 2020, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ακολούθων από την έναρξη λειτουργίας να ανέρχεται σε 20 249.

4.2.5. *Στόχοι 5-6: Προετοιμασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας για την εισαγωγή και εφαρμογή του κεκτημένου*

Το μέσο της Επιτροπής για τεχνική βοήθεια και ανταλλαγή πληροφοριών (στο εξής: TAIEX) χρησιμοποιείται για την υλοποίηση των στόχων 5 και 6 του κανονισμού για τη βοήθεια και, ως εκ τούτου, συμβάλλει στην προετοιμασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας για την εφαρμογή του κεκτημένου ενόψει της άρσης της αναστολής του, από την έναρξη ισχύος της συνολικής διευθέτησης του κυπριακού προβλήματος.

Η βοήθεια συνεχίστηκε το 2020 σε 17 βασικά σημεία, ή «τομείς», του κεκτημένου. Συνολικά, ο αριθμός των εκδηλώσεων που διοργανώθηκαν το 2020 ήταν 49. Από τον Μάρτιο του 2020 όλες οι δραστηριότητες του TAIEX διοργανώθηκαν διαδικτυακά. Για την περίοδο 2020-2022 αναπτύχθηκε νέο πλαίσιο για τη βοήθεια από το TAIEX και μέσω της διαδικασίας επιλέχθηκαν 54 εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη.

Οι εμπειρογνώμονες του TAIEX σε θέματα υγείας παρείχαν τακτική βοήθεια από την αρχή της πανδημίας COVID-19. Στόχος της στήριξης ήταν η παροχή συμβουλών σχετικά με τη λήψη άμεσων μέτρων για την καταπολέμηση της νόσου και η

συμβολή στη δημιουργία ενός πιο στρατηγικού μηχανισμού διαχείρισης και αντιμετώπισης κρίσεων. Οι εμπειρογνώμονες συνέβαλαν επίσης στην εκπόνηση σχεδίου για τη διάθεση εμβολίων και στη δημιουργία μητρώου, με τα οποία προετοιμάστηκε το έδαφος για να παραδοθούν τα εμβόλια που έχει εγκρίνει η ΕΕ στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Το ΤΑΙΕΧ εξακολούθησε να στηρίζει το εμπόριο πέρα από την πράσινη γραμμή. Μεταξύ άλλων, στις αρχές του 2020 οι εμπειρογνώμονες του ΤΑΙΕΧ διενεργούσαν τακτικά φυτοϋγειονομικές επιθεωρήσεις σε πατάτες. Ωστόσο, μετά την έξαρση της πανδημίας, η Επιτροπή δεν ήταν πλέον σε θέση να αποστέλλει τους εμπειρογνώμονες στην Κύπρο για τη διενέργεια των τακτικών επιθεωρήσεων σε ορισμένα προϊόντα που προβλέπονται στον κανονισμό 866/2004.

4.3. Δημοσιονομική εκτέλεση (συμβάσεις και πληρωμές)

4.3.1. Ανάθεση συμβάσεων

Το 2020 η Επιτροπή υπέγραψε νομικές δεσμεύσεις ύψους 42,6 εκατ. EUR, το οποίο σημαίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμένων ανθρώπινων και χρηματοδοτικών πόρων, των ελλείψεων όσον αφορά την ετοιμότητα για τη μελλοντική σταδιακή εφαρμογή του κεκτημένου και της βιωσιμότητας των έργων, δεν υπάρχει πλέον συσσωρευμένος όγκος συμβάσεων.

4.3.2. Πληρωμές

Το 2020 οι πληρωμές ανήλθαν σε 41 εκατ. EUR (35 εκατ. EUR το 2019).

4.4. Παρακολούθηση

Η Επιτροπή είναι άμεσα υπεύθυνη για την υλοποίηση των περισσότερων έργων (άμεση διαχείριση). Το επίπεδο παρακολούθησης από το προσωπικό της Επιτροπής είναι πολύ υψηλό, με συνεχείς επαφές με εργολάβους, επισκέψεις δειγματοληπτικού ελέγχου, καθώς και επιτόπιες συνεδριάσεις και συνεδριάσεις συντονιστικών επιτροπών. Η ομάδα στήριξης των επιχορηγήσεων (GST), μέσω της παροχής τεχνικής βοήθειας, εξακολούθησε να επικουρεί την Επιτροπή για την παρακολούθηση της υλοποίησης των συμβάσεων επιχορήγησης, ενώ παράλληλα βοηθά τους δικαιούχους των επιχορηγήσεων κατά την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για την υλοποίηση των συμβάσεων επιχορήγησης, συμπεριλαμβανομένων των δευτερογενών δημόσιων συμβάσεων.

Επιπλέον, η Επιτροπή υλοποιεί μια σειρά συμβάσεων υπό καθεστώς έμμεσης διαχείρισης. Οι φορείς υλοποίησης, όπως το UNDP, το Βρετανικό Συμβούλιο και ο φορέας NI-CO υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σύμφωνα με τις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια. Η Επιτροπή συμμετέχει ενεργά στην καθημερινή παρακολούθηση αυτών των δράσεων.

4.5. Εσωτερικοί και άλλοι έλεγχοι

Οι συστάσεις του τελευταίου ελέγχου που διενεργήθηκε από την IAS το 2017 σχετικά με τις ρυθμίσεις εσωτερικού ελέγχου στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων έχουν υλοποιηθεί πλήρως.

4.6. Αξιολόγηση

Στο πλαίσιο του έργου «παρακολούθηση βάσει αποτελεσμάτων» (στο εξής: ROM) συνεχίστηκε η επανεξέταση των επιλεγμένων δράσεων και πραγματοποιήθηκε η πρώτη προβλεπόμενη εκπαίδευση για τη βελτίωση της ικανότητας εσωτερικής παρακολούθησης των ενδιαφερόμενων μερών. Οι συστάσεις των εμπειρογνομόνων

της ομάδας ROM όσον αφορά τη συνάφεια, την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα έχουν πλέον ενσωματωθεί στο πλαίσιο των αναθεωρημένων δράσεων και πέραν αυτών.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος βοήθειας συνεχίστηκε το 2020. Σκοπός της είναι να προσφέρει μια συνολική ανεξάρτητη αξιολόγηση και να συλλέξει στοιχεία σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν στον κανονισμό για τη βοήθεια κατά την περίοδο 2013-2018. Το σχέδιο τελικής έκθεσης παραδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 και τα οικείο σχέδιο συμπερασμάτων είναι θετικό.

4.7. Πληροφόρηση, δημοσιότητα και προβολή

Συνολικά, το 2020 πραγματοποιήθηκαν 429 δράσεις προβολής και επικοινωνίας, κυρίως διαδικτυακά εξαιτίας των περιορισμών λόγω της νόσου COVID-19. Εκδόθηκαν τρία φυλλάδια στην αγγλική, την τουρκική και την ελληνική γλώσσα σχετικά με την εκπαίδευση για την ενίσχυση των δεξιοτήτων, με τον κανονισμό για την πράσινη γραμμή και με το περιβάλλον, ενώ ξεκίνησε η προετοιμασία για δύο άλλα φυλλάδια.

4.8. Διαβουλεύσεις με την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας

Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με εκπροσώπους της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου COVID-19. Η Επιτροπή εξακολουθεί να βασίζεται στη συνεργασία της κυβέρνησης όσον αφορά την επαλήθευση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και τη διευκόλυνση του έργου των δικαιοδικών τεχνικών επιτροπών. Η Επιτροπή έχει τακτικές συναντήσεις με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρέχει βοήθεια δυνάμει του κανονισμού για τη βοήθεια, προκειμένου να διευκολύνει την επανένωση της Κύπρου μέσω της ενθάρρυνσης της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, εργαζόμενη στο πλαίσιο των έξι στόχων της. Κατά τη διάρκεια του 2020 η βοήθεια συνέχισε να επικεντρώνεται σε τομείς που παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα για τη μελλοντική συμμόρφωση με το κεκτημένο.

Το ιστορικό της μέχρι τώρα βοήθειας και η ωριμότητα των έργων θα λαμβάνονται συνεχώς υπόψη σε μελλοντικές περιόδους προγραμματισμού. Οι προσπάθειες θα συνεχίσουν να επικεντρώνονται στους τομείς προτεραιότητας, ώστε ο αντίκτυπος σ' αυτούς να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερος μέσω λιγότερων αλλά μεγαλύτερου εύρους δράσεων.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να διαθέσει πόρους, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας, στον βαθμό που απαιτείται για τη στήριξη των διαπραγματεύσεων διευθέτησης υπό την αιγίδα του ΟΗΕ.